

**OLIMPIADA NAȚIONALĂ PENTRU ELEVII DIN MEDIUL RURAL
„UNIVERSUL CUNOAȘTERII PRIN LECTURĂ”**

(clasele V-VIII)

Anul școlar 2022-2023

Etapa județeană, 01.04.2023

CLASA A VIII-A

- **Timp de lucru: 2 ore.**
- **Toate subiectele sunt obligatorii. Toate răspunsurile vor fi redactate pe foaia de concurs.**
- **Se acordă 10 puncte din oficiu.**
- **Punctaj maxim: 100 de puncte.**

PARTEA I – 20 de puncte

Citește cu atenție textul următor, apoi rezolvă sarcinile de lucru!

— Domnișoară învățătoare!

Raina, care stătea la catedră, sări în picioare, cu inima în gât. Frederik Halvorsan se opri în fața ei, gâfâind.

— Veniți! Veniți să vedeți cerul, domnișoară!

Pe Raina o trecu un fior – pesemne că vântul se întetise, pentru că i se făcuse brusc frig –, dar ieși în urma lui.[...]

Vântul urla, înverșunându-se să dărâme zidurile și așa șubrede ale școlii. Cu urletul lui se împleteau țipetele școlarilor mai mici. Ce era cu această apăsare din cauza căreia Anette ar fi vrut să-și acopere urechile cu palmele și să se ghemuiască pe jos? Era o furtună de zăpadă, fără îndoială, însă cu toții văzuseră furtuni de zăpadă în prerie. [...] Dar furtuna aceasta era altfel, deși Anette n-ar fi putut spune anume cum. Știa doar că norul dușmănos care acoperise soarele și izbea clădirea școlii, făcând scândurile să trosnească și ferestrele să zdrăngăne, părea să fi pus stăpânire și pe inima ei, și îi smulgea strigăte îngrozite.[...]

Anette tremura, și nu doar de frică; se făcuse dintr-o dată frig. Învățătoarea îi luă de la fereastră pe copii și îi strânse în jurul sobei, dar nici acolo nu era mult mai cald.

— Duceți-vă și luați-vă pelerinele, îi îndemnă cu glas găuit, străduindu-se să nu-și arate spaima.

Se înghesuiră în magazioara cu haine – acolo era și mai frig – și se înfobilă care cu ce avea, înainte să se adune grăbiți în jurul sobei. Anette se uită în jur; aproape niciunul dintre ei nu avea haine de iarnă – pelerine sau paltoane, ciorapi și haine de lână, căciuli, mănuși sau fulare. Numai unul sau doi copii erau îmbrăcați ca pentru luna ianuarie. Restul, la fel ca Anette, se bucuraseră să lase acasă hainele groase în dimineața aceea. Fusesse așa de cald...[...]

Fereastră cea mare se făcu țandări, cu un zgomot ca de explozie, și cioburile se împrăștiară pe jos. Vântul năprasnic se năpusti înăuntru, urlând la fel de tare ca afară, și Raina își acoperi urechile cu palmele și rămase nemișcată, încercând să înțeleagă ce se întâmpla în jur: hărțile zburau prin încăpere și copiii țipau. Clara își arse palma încercând să o încălzească pe sobă. Zăpada năvăli înăuntru, iar frigul îi izbi ca o armată de cuțite tăioase. Tor, elevul cel mai mare, se repezi să ia fetița în brațe, în timp ce acele ascuțite pătrundeau prin broboada Rainei, prin carne, până la oase. Dărdăia de frig din cap până în picioare. [...] Disperat, Tor aruncă și ultimul bușean pe foc, apoi se întoarse spre Raina, așteptând ca ea să-i spună ce să facă. Aceasta rămăsese pe loc, clănțănind din dinți, înconjurată de copiii care se agătau de fusta ei, țipând și vaitându-se înspăimântați.

Și atunci, în mintea ei se făcu lumină. Nu puteau rămâne aici, în niciun caz. Ar fi murit înghețați.

Era timpul să-i scoată pe cei zece copii și pe Tor afară, în mijlocul furtunii. [...]

— Acum, fetelor, vă rog să vă scoateți șorțurile.

Fetele o priviră uimite, dar îi dădură ascultare. [...] Raina adăugă și șorțul ei la grămadă, apoi le spuse copiilor să se așeze la rând, de la cel mai înalt la cel mai scund: de la Arvid la Sofia. [...]

— Acum o să ne legăm unul de altul, pricepeți? Formăm un lanț, un lanț uman. [...]
Împărți șorțurile celor mai mulți dintre copii și aceștia își legară băierile* întâi în jurul brăului, apoi una din ele de șorțul celui din față. [...]

Vântul se înțeți, capacul sobei se desprinsese și sări în sus până în tavan. [...] Nu mai puteau amâna plecarea niciun minut, altminteri aveau să moară înghețați înăuntru.

Puteau la fel de bine să moară înghețați și afară, doar că, prin voia lui Dumnezeu, îi va călăuzi până la ferma Halvorsan și vor scăpa cu viață. [...]

— Bine, copii! Acum plecăm, dar rămânem împreună. Nimic rău nu ni se poate întâmpla dacă rămânem împreună. [...] Haideți! strigă plecând capul, ca să-și ferească fața de vânt, și ieși prima pe ușa școlii. Se opri o clipă ca să se orienteze; se întoarse cu fața spre sud-vest, simțindu-i pe cei zece copii și pe Tor în spate, legați de ea. Copiilor li se tăie respirația când dădură piept cu mânia furtunii.

Apoi Raina se avântă în vârtejul asurzitor.

(Melanie Benjamin, *Viscolul copiilor*)

*băieră, băieri, s. f. Curea, sfoară, ață etc. cusută sau prinsă de un obiect spre a putea fi transportat, atârnat, strâns etc.

1. Formulează o idee principală care se desprinde din textul-suport și o idee secundară care o susține. **4 puncte**
2. Notează, pe foaia de concurs, litera în dreptul căreia se află varianta corectă de răspuns:
Furtuna aceasta era altfel, deoarece:
a) fusese așa de cald;
b) norul dușmănos părea să fi pus stăpânire și pe inima Anettei;
c) era o furtună de zăpadă. **4 puncte**
3. Transcrie o secvență din text care se referă la sentimentele/emoțiile învățătoarei Raina. **4 puncte**
4. Precizează o trăsătură morală a Rainei și mijlocul de caracterizare, ilustrându-l cu o secvență din fragmentul încadrat în chenar. **4 puncte**
5. Explică, în cel puțin 30 de cuvinte, semnificația următorului fragment: *Puteau la fel de bine să moară înghețați și afară, doar că, prin voia lui Dumnezeu, îi va călăuzi până la ferma Halvorsan și vor scăpa cu viață.* **4 puncte**

PARTEA A II-A – 20 de puncte

Citește, cu atenție, textul următor, apoi rezolvă sarcinile de lucru!

Viscolul copiilor din 1888 – cunoscut și ca Viscolul școlarilor sau Viscolul școlilor – îmi era familiar de multă vreme sub acest nume, cu toate că nu-i înțelegeam în întregime dimensiunile și oroarea. Dar când, împreună cu editoarea mea de la acea vreme, căutam o idee nouă de roman, ea mi-a sugerat că ar fi interesant să scriu despre copii, și am exclamat: «Viscolul copiilor!» Iar când m-a întrebat ce este, i-am răspuns că nu știu exact.

M-am apucat să mă documentez și aproape imediat am început să construiesc o poveste.

Era prima oară în cariera mea de autoare de romane istorice când doream să scriu despre un eveniment istoric real, inventând totuși personajele implicate. [...]

Faptele sunt următoarele: În 1888 nu se înființase Serviciul Meteorologic Național. Meteorologia nu prea exista ca știință. Dar Corpul de Transmisiuni al Armatei avea, într-adevăr, o ramură de „indicatori”, soldați de carieră aleși ca să fie pregătiți, atât cât permitea știința vremii, pentru a da indicații referitoare la vreme. (La momentul respectiv nu foloseau cuvinte precum prognoză sau previziuni.) [...]

În anii 1880, în Marile Câmpii* vremea a fost mai vitregă decât de obicei; această perioadă a și fost supranumită Mica Eră Glaciară. [...]

Când a izbucnit viscolul, în 12 ianuarie 1888, i-a luat pe toți pe nepregătite. [...] Viscoalele nu erau nemaîntâlnite în prerie, mai ales în timpul Miciei Ere Glaciare. Acesta a fost altfel, pentru că dimineața zilei de 12 ianuarie s-a arătat neobișnuit de blândă, după o lungă perioadă de temperaturi sub zero. Oamenii au putut să iasă din case prima oară după săptămâni de izolare. [...] Copiii au mers la școală după o pauză de multe zile. Cei mai mulți au plecat de acasă îmbrăcați cu haine mai degrabă subțiri, pentru iarna din prerie: broboade în loc de paltoane, eșarfe în loc de fulare.

Când viscolul a lovit centrul și estul Nebraskăi și sud-estul Dakotei – regiunile unde au fost cele mai multe victime –, ora era de-a dreptul nefastă: tocmai atunci ieșeau copiii de la școală sau erau gata să iasă. Din acest motiv, un număr neașteptat de mare de morți s-a înregistrat în rândul copiilor. De unde și numele – Viscolul copiilor. [...]

În epoca în care trăim, această tragedie mi-a stârnit curiozitatea și m-a impresionat, fiindcă lovise imigranții, care erau bine-veniți în această țară, imigranți fără de care America n-ar fi ceea ce este astăzi și care, în multe cazuri, fuseseră ademeniți cu minciuni prezentate drept știri și fapte reale. Am fost fascinată și de poveștile impresionante ale acelor tinere – de fapt, adolescente – care, în calitate de învățătoare, au avut de luat decizii imposibile.

(Melanie Benjamin, *Viscolul copiilor* – Nota autoarei)

* *Marile Câmpii* - regiune geografică din America de Nord acoperită în mare măsură de prerie, stepă și pășuni, care se întinde la vest de râul Mississippi și la est de Munții Stâncoși

1. Menționează motivul pentru care perioada anilor 1880, în America, a fost supranumită Mica Eră Glaciară. **4 puncte**
2. Transcrie enunțul în care autoarea mărturisește cum a dorit să îmbine, în roman, ficțiunea cu realitatea. **4 puncte**
3. Precizează, într-un enunț, un motiv pentru care oamenii nu au putut fi avertizați asupra viscolului din 1888. **4 puncte**
4. Notează, pe foaia de concurs, litera în dreptul căreia se află varianta corectă de răspuns:
Viscolul din 12 ianuarie 1888 s-a numit Viscolul copiilor deoarece:
 - a) *i-a luat pe toți pe nepregătite;*
 - b) *viscoalele nu erau nemaîntâlnite în prerie;*
 - c) *un număr neașteptat de mare de morți s-a înregistrat în rândul copiilor.* **4 puncte**
5. Transcrie denumirile a două locuri menționate în text. **4 puncte**

PARTEA A III-A – 50 de puncte

1. Numește un element de conținut comun, identificat în cele două texte. **5 puncte**
2. Transcrie, din primul text, o secvență/un enunț care surprinde o reacție a Anettei la primele semne ale furtunii. **5 puncte**
3. Formulează un enunț în care să incluzi comparația din primul text ce redă senzația de frig asupra copiilor. **5 puncte**
4. Prezintă, în 40 – 60 de cuvinte, aspectele ce au impresionat-o pe autoare în tragedia din anul 1888. **5 puncte**
5. Motivează, într-un text de 100 – 150 de cuvinte, opinia ta despre capacitatea unui om de a lua decizii în situații critice de viață, valorificând textul de la Partea I. **15 puncte**
6. Scrie o compunere narativă, de cel puțin 150 de cuvinte, în care să prezinți o întâmplare imaginară, petrecută într-o zi geroasă de iarnă, din perspectiva unuia dintre personajele textului de la Partea I. **15 puncte**

Notă: În cazul cerințelor care solicită formularea răspunsurilor sub formă de enunț sau de text, se vor puncta conținutul și redactarea răspunsului (registru de comunicare, stilul și vocabularul adecvate; coerența textului; respectarea normelor de ortografie și de punctuație).